

Gustav Strniša:

Med pritlikavci

1. Čížek in Murček

Pritlikavec Čížek je bil tako majhen in neznan, da se je večkrat kar same-mu sebi zasmilil. Včasih se je vsedel v senco in se jezil nad vetrcem, ki je bil pravi porednež, saj ga je takoj dvignil

dražjš uboge žuželke! Če opaziš metulja, hitečega čez polje, ki želi srkniti slastni med iz cvetoče detelje, ga dobiš takoj na piko. Ej, ej! Povsod sitnariš, šepčeš in piskaš. Kako se te metulj boje! Večkrat se kateri znajde v cest-

od tal, če je le nekoliko zapihal. Potem se je pa opravičeval:

»Ne zameri mi, saj te imam rad, zelo rad! Nisem te nameraval dvigniti, zares ne! Prepodil sem samo miško Snedenko, hudobnic je čepela za tvojim hrbtom. Takoj sem uganil njeno nameru, saj je kar mrdala z gobčkom, tako jo je imelo, da bi ti kruhek pojedla!«

Čížek se je solzen nasmehnil, saj se ni na nikogar jezil, vetre je pa zavrnil:

»Ej, vetrček, ne verjamem ti, ker ti ne morem verjeti, saj si poreden, da bolj biti ne moreš! Vedno plešeš nad hišami, z drevja odnašaš listje in strašiš okoli. Vsi se jezimo nad teboj. Kako rad

nem prahu na cvetlični čaši, saj ga zanesesh pod nebo, ali pa vržeš v cestni prah, kjer ga povaljaš, da je ves umazan kakor kak potepuh. Ti pa piskaš in se smeješ njegovi nesreči ter se norčuješ iz bednega gizdalinčka.«

»Pa mi ne verjemi, če nočeš!« se je vetre vznejevoljil, zaplesal okoli Čížka in zapiskal.

Pritlikavec je zaprl oči in zaprosil:

»Neja, samo nehaj, saj vidiš, da ves trepetam in bom pravkar spet splaval kvišku. Vse, vse ti rad verjamem, samo nekaj!«

Vetre se je tenko zahahljal in se pognal na streho, kjer se je počasi dvig-

nil stavec dim. Njegova siva halja se je jela blesketati v soncu in se spajati z nebesno modrino.

Vetrc se je zagnal proti njemu. Dim se je pognal višje pod oblake, a vetrc je bil že za njim, tenko je zapiskal in ga pričel oštevati:

»Ne boš se danes preveč radoval v višavi, ti pritepenec! Iz skromne kmet-ske peči si prilezel, v nji ti je tekla zibel, a zdaj hočeš drugovati visokim ob-lakom, ki ponosno plavajo nad zemljo. Ti umazanec! Ne boš!«

Ze ga je dohitel in ga razgnal.

Čížek je osamljen občepel v senci drobnega grma in strmel na drevesa nad seboj in premišljeval:

»Kako so drevesa mogočna, kako vi-soka in široka so! Kaj more vse biti v njihovih vejah. Kako lepo mora človek videti in kako daleč, če sedi na koša-tem drevesnem vrhu! Gotovo vidi v brezkončnost, v veselje!«

Deček boječe potipa z roko tla pod seboj in se zadovoljno oddahne, ker se di na trdi zemlji, kjer je pač najbolj na varnem. O, kako bi bil nesrečen, če bi ždel na visokem drevesu pa bi pri-brzel vetrc, ki bi ga pač takoj dražil in plašil ter bi ga naposled še nebrzdan in divji kakor je treščil raz drevo, da bi sirotej priletel v globočino, kjer bi se pošteno potolkel ali bi še celo obležal mrtev.

Ko je Čížek tako premišljeval, je za-gledal v vrbovju ob studencu drobnega črnega dečka, ki se je čepeč na vitki vejici gugal in piskal na drobno piščal-ko, ki jo je omajil iz vrbove palice.

Čížek ga je opazoval in ogibal:

»Kakšen je, kako je čuden in ves črn! Vražiček je, da nihče drugi ne bo, sam vražič je to!«

Boječ kakor je bil, je hotel pritlika-vec zbežati, saj je bil v večnem strahu, da mu kje preti nevarnost, še bilk se je bal, če so preveč šepetale v vetru in jih je potem kregal, da so preglasne in da ga gluše s svojim šumom.

Seveda ga bilke nikoli niso poslušale. Kadar je zavel prek njih veter all sploh najmanjša sapica, so takoj vese-lo vzvalovale in zašuštele ter pozabile na bednega pritlikavčka, ki je razsajal okoli njih in jim žugal.

Čížek se je torej hotel pognati v beg, a tuji, mali črnc je sviral vedno lepše, da je pritlikavec nehote obstal in počakal ves zamaknjen v lepo melodijo.

Nazadnje je neznanec nehal.

Čížek je že pokazal pete, boječ se, da bi ga malček ne zagledal. A komaj je stekel, je že začul za seboj prijazni klic tujega fantiča:

»Lej ga! Lej ga! Kako jo to maha! Čakaj vendar, da se kaj pomeniva! Kam se ti vendar mudi, saj voda še ne go-ri!«

Čížek je leteč premišljeval, kaj naj stori. Bil je kar zadregnjen in ni ve-del, ali naj bi črnčku zaupal ali ne. Na-posled je vendarle obstal in se nezaup-ljivo ozrl v vsiljivca, ki ga je klical in mu prijazno migal z roko:

»Pri meni ostani na tej neznanj po-ljani! Čuj, kako kričijo tam v daljavi črni vrani! Ne maram jih, čeprav sem sam krasen in črn kakor kak gavran! Veš jaz nisem bognasvaruj, najsi sem črne kože!«

»I kdo pa si prav za prav?« je rado-vedil Čížek, ki se je nekoliko opogumil.

»Če hočeš vedeti, ti rad povem. Jaz sem zamurček, pristni sem zamurček, za morjem sem doma. Ime mi je pa Murček. Samo jaz sem črn doma pri nas, vsi drugi pa so lepo beli kakor ti. Ali ni to imenitno?«

»Zakaj pa imenitno? Grd si, da veš, pa še posebno grd! Pa da si za morjem doma? Kdo te je vendar prinesel tako daleč, saj sam pač nisi mogel priti!«

»I peroti so po zraku me nosile! Pa vetrc je pomagal, ta nepridiprav, ki je povsod, posebno tam, kjer ga nihče ne potrebuje! In vse rad čuje, kar mu tre-ba ni! Ali ti nimaš perutnic?«

»Saj vidiš, da jih nimam in tudi jih ne maram, ker se preveč višin bojim in vetra, ki nagaja ter nad vrhovi raja!«

»Jaz jih pa imam in jih nikomur ne prodam! Če hočeš, ti povem, kako sem prišel sem? Zakaj me gledaš vedno še postrani? Morda bolj zaupen boš, če vse izveš?« je dejal črni deček.

»O, le povej, kako je bilo in kaj te je sploh napotilo, da si prišel v te kra-je!« je prosil Čížek, se vsedel v travo in povabil k sebi tudi Murčka.

Zamurček je začel:

»Sedel sem doma pred našo ljubko vrtno utico in opazoval vetrc, ki je no-rel in plesal po travniku ter divjal ka-kor bi bil brez pameti.

Tedaj sem se spomnil na svojo se-strico Rožico. Mati je vedno jokala, ka-dar jo je omenila, saj je bila Rožica lepša kakor vsaka deklica. Če je sedela na vrtu in pela, so jo poslušale cvetke in bilke, tički in drevesa. Še zarjica se ni hotela kmalu posloviti, ko je začula glas naše mile Rožice, ki je bila ljub-ljenka vseh.

Nekega dne je šla mimo vrta stara, nadložna ženica. Začula je mojo sestri-co, ki je veselo prepevala in se brez-skrbno igrala ter skakljala med gredi-cami.

Zenica se je takoj ustavila in strmela vanjo z odprtimi usti. Nazadnje je prosila Rožico, naj še enkrat zapoje, ker zna tako čudovito peti. Rožica je zapeela, starica jo je hvalila in hvalila. Pri tem so ji solze ginjenja polzele po nagubanem licu.

Rožica jo je prosila, naj pride k nji, da si jo od blizu ogleda.

Sestrica pač ni slutila nič hudega. Mirno je pristopila k vrtni ograji.

Starka pa je bila strašna čarovnica. Komaj se ji je Rožica približala, je dvignila starica svojo vratno ruto in se hipoma spremenila v veliko sovo. Zaskovikala je, pograbila tresočo se deklico in splavala z njo v zrak.

Očka in mamica sta zagledala v višavi hudobno sovo in ljubko hčerko jokačo v njenih ostrih krempljih. Očka je hotel streljati v roparico, pa se je spomnil, da bi lahko zadel svojo lastno miljenko. Pa če bi zadel sovo? Iz maščevanja bi lahko spustila Rožico na tla, da bi se ubila.

To sem preišljeval, ko sem tisti dan gledal vetrca, ki se je podil okoli. In dejal sem si: veter je pač tako močan, da bi mi lahko pomagal in me odnesel daleč po svetu, sam sem pa preneznaten, le z njim bi se lahko napolil Rožico iskat.

Pozabil sem pa, da bi starši, ki so imeli samo še mene, preveč plakali, če bi izginil tudi jaz. Prelahkomiselno sem vse storil, ko sem se pognal kvišku, se zasukal in zapel:

»Vetrca, vetrca, kam hitiš?
S tabo zletel bi takoj,
da bi našel sestrico!
Vzemi, vzemi me s seboj!«

Ali meniš, da se je kaj obtavljal? Še malo ne! Takoj je bil voljan. Zasukal se je nad menoj in že sem ga čul, ko je zašušljajal s piskajočim glasom:

»Fantič, kar z menoj na pot
preko morja, preko mest,
preko travnikov in cest,
kjer življenje je povsod!«

Zdaj sem se pa kar pošteno prestrašil. Preko morja in tujih mest naj potujem z vetrom, a dobre starše naj pustim doma? Zdaj sem se šele spomnil, kako bi jima bilo hudo, če bi kar odletel. In vetrca? Kakšen zaletel je, me mahoma obšla je misel. Naposled me še treščil v morje, če ga kaj ujezim. Zato sem se potulil in ga prav prijazno prosil:

»Raje pusti me doma,
sam odhiti v tuji kraj,
plakala bi mamica,
če bi jo zapustil zdaj!«

Potem sem mu zagotavljal in ga rotil, naj me pusti, češ, da sem se pač prenaglil v svojih željah. Res mi je bilo zelo, zelo hudo zavoljo izgubljene Rožice, toda dejal sem si, da sem premajhen, prešibek in mnogo preneznaten, da bi jo našel, temveč da bi na taki nevarni poti ugonobil še sebe in uboge starše, ki bi ostali sami brez dece.

Ali meniš, da se je veter kaj omehčal? Še malo ne! Trma trmasta zdaj ni hotel odnehati. češ, da ne smem snesti svoje besede, saj sem ga sam prosil, naj me vzame na potovanje:

»Poprosil si me, da pojdeš z menoj,
pripravi na dolgo pot se nocoj!«

To je bil njegov edini odgovor, ki me je zelo razburil, saj sem ga dovolj dolgo pregovarjal in prosil, pa ni odnehal, kar po sili me je hotel vleči s seboj in bal sem se že, če ni morda celo znan s tisto grdo čarovnico in ni njen zaveznik, čeprav se mi je videl preveč nedolžno razigran, da bi mogel biti tako hudoben. Pa sem zakričal:

»Ne dobiš me ne!«

Pokazal sem mu figo in se pognal domov. O, kako sem bil neumen, da sem to storil! Še bolj sem ga zdrazil. Sicer sem tekel, kar sem mogel, a vendar mu nisem mogel uiti. Divje je zatulil in že me je dohitel. Kakor blisk je švignil k meni, se zasukal v vrtinec in me hlastno objel. Naslednja hip sem se že dvignil.

Brž sem razprostrl peroti, da bi me jezen ne treščil prehitro na tla.

Veter se je že oprl vanje kakor ob jadra in takoj sem splaval visoko pod oblake, kamor si sam nikoli niti v najdrznejših sanjah nisem upal.

O, kako me je tedaj zbolelo srce!

Ozrl sem se v dolino pod seboj in opazil svojo ljubljeno mamico, ki je prav tedaj stopila na prag naše hišice in me zagledala. Pokrila si je obraz z rokama in čul sem jo, kako je žalostno zaplakala.

»Sestrico Rožico grem iskat!« sem zakričal na vso moč, da bi jo vsaj malo potolažil.

Mamica je opazila, da plavam zelo visoko. Ne vem, če je čula moje besede, pač pa je vsled tuljenja vetra lahko vedela, da me je on dvignil in se ga zdaj ne morem več rešiti, četudi bi se ga hotel.

Vetrca me je zanesel daleč čez morje in me postavil tukaj na tla.

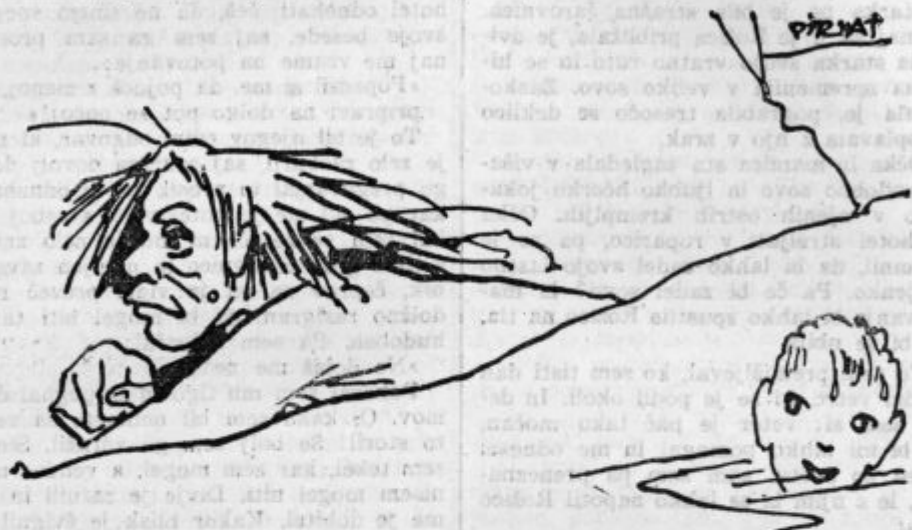
Zdaj bi rad poiskal svojo sestrico! Morda mi bo sreča vendar mila, da jo najdem in se skupaj vrneva k najinim staršem, ki bodo potem pač spet enkrat srečni!«

Josip Vandot:

Ciganček Jurek

Če se je ciganček Jurek nasmejal, se je nasmejal tako, da je bil njegov smeh res vreden smeha. Pokazal je bele zobe, da so se mu kar svetili; rjava lica so se mu raztegnila prav do ušes in oči so se mu bleščale veselo, da je človek mislil, da se ciganček smeje z dvakratnim smehom. Umazana srajca se mu je tresla, desnico

Tistega dne se je v Muhaberu nasmejal do grla in še čez. Trebušček mu je bil tako poln, da je bil prepričan, da se mu zdaj ne bo treba tri dni smejati in bo lahko mirno ležal pod hrastom pod Trško goro. Noč se je že delala, ko je krenil iz Muhabera, a Jurek se ni bal noči, ker še ni poznal strahu. Zavil je

je utaknil v žep do kolen privihanih hlač, ki pa skoro niso bile hlače, ker so bile vse preklane in raztrgane. Levico pa je zataknil za levo naramnico, ker je ni mogel zatakiniti kam drugam, saj je imel le en žep v hlačah, nad hlačami pa le eno naramnico.

Potepal pa se je od gozdov pod Trško goro pa daleč do Cigelnice in si je s svojim smehom služil bridki vsakdanji kruh. Ne rečem, da je bil velik samo pet pedi, a več kot osem pedi pa le ni meril, ker je bil še tako mlad, kot ste bili vi včeraj ali pa še danes. Peti je znal le eno pesem, a te pesmi vam ne morem povedati, ker je ciganska, ciganski jezik pa znam prav tako govoriti kot vi.

Jurek ni umel ravno hoditi, ker je vedno poskakoval od veselja, da živi tako imenitno in mu njegov smeh prisluži marsikateri priboljšek, kakršnega nikoli ni dobil doma pri ciganih, domujočih v gozdu pod Trško goro. Strahu ni poznal, ker ga še nikdar ni strašilo, in se ni bal niti sove, če ji je v gozdu pogledal v srepe oči, a sova je vendarle strašna ptica, ki nima druge prijateljice nego bridko smrt. Toda na svetu je že tako, da mora vsak človek poznati strah; radi tega ga je spoznal končno tudi ciganček Jurek.

naravnost po strmini in je nenadoma stal sredi Kačje ride.

Joj, Kačja rida je pa strašen kraj, ki se ga človek boji celo sredi belega dneva. Soteska je tu zapičena med dva hriba kakor oster klin, po čigar zarezi lazi potok tako počasi, da prav nič ne teče, ne gor in ne dol. Če pa že mora teči, se leno obrne v ovinek in že spet počiva, ker je prelen, da bi premagal ovinek. Krog potoka in nad potokom straši grmovje, tako čudno grmovje, da ni prav nič podobno grmovju, temveč čudnim strahovom, ki jih je v grmovje začarala najhujša čarovnica izpod Hmeljnika.

Jurek se je plazil skozi Kačjo rido in prepeval svojo cigansko pesem. Preskočil je potok in je že pričel plezati po strmini, da pride iz Kačje ride. Bila je temna noč in so sijale samo zvezde. A kaj se je menil Jurek za to! Saj je imel ciganske oči, a ciganske oči vidijo tudi v najhujši temi.

A že ga pograbi nekdo za rame in ga potegne nazaj k potoku. »Ne boš mi tod ponoči prepeval nemarnih pesmi«, zavpije nad njim hud glas, tako hud, da se ga je menda slišalo do Muhabera.

Jurek gleda, gleda in strmi. Nad sabo

vidi orjaka, ki mu Jurek sega komaj do gležnja. Brade nima prav nič, še brki mu ne štrlijo izpod nosa, samo lasje so mu dolgi in so prav taki, kakor da so jih nanesle na njegovo glavo vse srake, ki se preganjajo od Bršljinr do Trške gore. Če bi bil Jurek poznal strah, bi se ga bil najbrž ustrašil. Ker pa ni poznal strahu se je posmejal kakor po navadi in rekel: »Striček, bežite no! Kaj hočete z ubogim cigančkom?«

»Pri meni ostaneš in mi boš služil, mu je orjak odvrnil osorno. »Pomagal mi boš, da preštejeva vse zaklade, ki so zakopani v Kačji ridi. Štela pa bova sto let in še nekaj dni po vrhu.«

Jurek se je smejal, a že ga je velikán potisnil v širok grm. »Tu prespij noč, da mi boš jutri čil in močen«, je zagodrnjal nevoljno in se zleknil na dolgo po travi, a glavo je imel prav pri grmu, kjer je ležal Jurek. No, cigančku je bilo to prav, ker ga je orjakova sapa prav prijetno vso noč grela, da ga ni niti enkrat zabeležilo in je lepo spal vso dolgo noč.

Orjak ga je zbudil zjutraj navsezgodaj in sta odšla takoj na delo. Velikan je započil v zemljo svoje dolge, koničaste prste, razmetaval prst in že je razglebel visok in širok lonec, do vrha napolnjen s cekini. Stresel je cekine na trato in sta pričela šteti. Jureku je bilo nerodno, ker je znal šteti samo do deset, a si je vendar znal pomagati ter je delal kupčke po deset cekinov. Ker pa je bil ciganček, je tu pa tam skrivaj smuknil cekinček v njegov žep, ki je bil kmalu poln in Jureku je bilo žal, da nima več žepov.

Ko sta preštevala že celo uro, se je Jurek ozrl po orjaku, a tega ni bilo nikjer več. Kraj cekinov je zagledal samo majhnega možička, ki ni meril več nego dve pedi. Jurek se je zasmel. Spoznal je, da je orjak samo eno uro orjak, a drugo uro pritlikavček, ki bi ga lahko potlačil v svoj edini žep. Ciganček je poskočil na noge, pograbil še perišče cekinov in zdrvel po strmini iz Kačje ride.

Bežal je na vso sapo in je bil že blizu gozda pod Trško goro. Že je minila ura, kar je bežal, a že je zagledal orjaka, ki je tekal za njim. Že je bil orjak pri njem in že ga je držal za ušesa, da je Jureka skelelo. Orjak ga je vlekel čez polje in že sta bila spet v Kačji ridi in preštevala cekine.

Jureka so skelela ušesa in je bil radi tega hud na orjaka. Pač je prešteval cekine, a je neprestano premišljal, kako naj vendar pobegne, da ga velikán nič več ne ulovi. Ura je že minila in orjak je spet postal pritlikavček. Jurek se mu

je zasmel naravnost v obraz, zatlačil za srajco toliko cekinov, kolikor je mogel in skočil naravnost v potok. Potopil se je pod vodo in plaval na vse pretege. Samo tu in tam je pomolil glavo na površje, da si je nalovil sape, a se že spet potuhnil pod vodo in plaval, plaval.

Ko je čez uro spet pogledal iz vode, je zapazil orjaka, ki je bredel po vodi in iskal mrtvega cigančka. No, orjak ni imel tako bistrave glave kot Jurek in je mislil, da je ciganček utonil. Zato pa je bredel prav do Krke, kamor se izliva potok, a Jureka ni našel, »r se mu je Jurek prav previdno potuhnil za skalo pod vodo.

Orjak v Kačji ridi še danes misli, da je Jurek resnično utonil v potoku. Če mu je žal za njim, ne vem. To pa vem, da Jureku ni prav nič žal za orjakom, katerega je bilo prav za res strah. Previdno se skriva v gozdu pod Trško goro in se smeje. A s svojim smehom si več ne služi dobrega kruha, ker se ne upa več med ljudi. Smeje se pa vendarle, saj ima dosti cekinov, ki jih je prinesel iz Kačje ride. Ko mu pa zmanjka cekinov, bo že napravil vse po svojem. Kako in kaj, pa meni nič mar in vam menda tudi ne.

Vinko Bitenc:

Svatba v gozdu

Kakšen vrišč je v gozdu!

Kaj pa to pomeni?

Ali še ne veste?

Mladi kos se ženi!

Mladi kos Črnušek

s kosovko Črnuško

davi sta znosila

gnezdo v našo hruško.

A potem na svatbo

v gozd sta odletela,

kjer že bila zbrana

družba je vesela.

Ščinkavci so svatje,

palčki in sinice,

vrabci so na preži,

paščice — družica.

Žolna je za teto.

kima in opleta

s svojim dolgim kljunom:

še na mnoga leta!

JUTROVČKI PIŠEJO

Dragi stric Matic! »Mlado Jutro« mi je zelo všeč, samo večkrat bi moralo izhajati in v večjem obsegu, da bi bilo več branja. Z velikim veseljem smo čitali tudi to, kar smo pisali v »Mlado Jutro« šolski otroci iz Gore. Veš, dragi stric Matic, lepo se Ti zahvaljujem, da nas nisi pozabil vpisati med male Jutrovčke, čeprav so bila naša pisma bolj mala in šabata. Ali vendar si bil toliko prijazen, da za to storil, da sedaj čitajo naša pisma po vsej državi. V tem Tvojem kotičku naj bi mladi Jutrovčki povedali svoje mnenje o tem in onem. Ti kot razsoden striček, nam boš že dajal primerena navodila. Prisrčno Te pozdravlja

Danica Peček, uč. I. r., 4. odd. drž. n. š. na Gori

Dragi stric Matic! Zelo smo se razveselili, ko smo čitali v »Mladem Jutru« pisemca tudi iz našega kraja, ter se Vam prav lepo zahvaljujemo. Prosim Vas tudi, da boste še vnaprej objavili majhne dopise. Iskreno pozdravljam Vas in vse Jutrovčke.

Albina Arko, uč. I. r. 4. odd. drž. n. š. na Gori

Dragi stric Matic! Tudi jaz sem se sedaj oglasila. Prej se nisem upala, ker si predstavljam, da je Tvoj koš strašno velik in požrešen. Opisati Ti hočem zgodnico iz mojega življenja. Ko sem bila stara 5 let, sem šla z atom, ko je šel kosit na senošet. Tam mi pokaže ata črešnjo, jaz splezam nanjo, bila je seveda majhna, potem mi da sekirico, da bom odsekala vejico, ki je bila polna črešenj, pa namesto, da bi jo odsekala, mi je spodletela v palec na nogi. Ko je kri tekla, sem začela jokati, ata pa mi je obvezal prst s tobakovim papirjem, ker ni imel nobene druge stvari pri roki. Tako imam še sedaj znamenje na nogi. Lepo Te pozdravlja

Levstek Pavla, uč. I. r. 4. odd. drž. p. š. na Gori

Dragi stric Matic! Tudi jaz sem se namenila pisati par vrstic, ako pojde v požrešni koš, pa Bog pomagaj. Moji zimski večeri so kratki, ob 8. uri moram biti že v postelji. Prej moram svoje nogavice zakrpati, katere sem se letošnjo zimo naučila mašiti. Najraje pa prebiram »Mlado Jutro«, katerih ima moj brat več letnikov. Zbiram si Maničine prigodbice, katerih bi rada imela kar največ. Ko

smo čitali zahvalo o njeni ozdravitvi, sem tudi jaz na tihem hvalila Boga, da je srečno ozdravela. Tako nas bo še razveseljevala s svojimi prigodbicami. Najlepše jo pozdravljam kakor tudi Vas, stric Matic.

Zdenka Pisansky, uč. II. razr. v. n. š. v Kostanjevici na Krki

Prišla je zima, ki sem jo težko pričakoval. Ptičice so že odšle v južne kraje. Nekatere ptičice so ostale pri nas, ki jih moramo tudi hraniti. Pozimi se največ smučamo in večkrat tudi sankamo in drsamo. Pri smučanju moramo biti zelo previdni, ker si lahko zlomimo roko ali nogo. Ko pa bo skopnel sneg, bo prišla pomlad, smučiči bomo spravili pod streho in bomo zopet opravljali svoje pomladansko delo.

Janko Stariha, uč. I. a razr. v. n. š. v Črnomlju

Narava je že vsa bela in pokrita z odejo. Ptički že čivkajo, ker slutijo, da mrzli veter naletava in čivkajo za hrano. Smo že komaj čakali snega, da se sankamo in tudi smučamo, ker je zdravo in lepo. Sankamo se večinoma vsak dan po eno ali dve uri. Rada bi, da še ne bi sneg prešel.

Antonija Beličič, uč. I. a r. v. n. š. v Črnomlju

Ob zimskih večerih nam čas hitro mine. Ker smo trije bratci, nam ni nikdar dolgčas. Ali se zvečer igramo z različnimi igrami, ali pa čitamo knjige. Veliko veselje nam napravi »Mlado Jutro«, katerega čita vsakdan eden izmed nas na glas. Koliko je smeha in zabave. In kaj šele mladinske knjige, Jutrove knjižnice. Veselja, smeha in zabave je nič koliko. Tako si mi krajšamo čas ob zimskih večerih in vselej nam preteče v veselju.

Maks Lutman, dijak Gregorčičeva ulica 5-I.

Najljubši sport mi je smučanje. V naši šoli je mnogo smučarjev, skoraj vsi dečki iz sedmega šolskega leta. Pri nas je mnogo gričev, da se lahko smučamo. Naredili smo majhno skakalnico. Nekateri se znajo že dobro smučati, večkrat se pa tudi kateri zvrne, a to ni nič, takoj se pobere in zdrči naprej v dolino.

Prevodnik Franc, učenec 7. šol. leta v Podbrezjah

Naša vas leži na Gorenjskem. Obdajajo jo lepe, visoke gore in lepi, zeleni gozdiči. Poleti pride k nam mnogo letoviščarjev. Videla sem že tudi blagopokojnega kralja Aleksandra I. Uedinitelja, ko se je peljal skozi vas. Letos nas je zelo pozno obiskala starka zima. Komaj je padel prvi sneg, smo vzeli sanke in smo se šli sankat. Pridno smo se sankali in smučali. Ko pa napoči mrak, gremo k naši najljubši prijateljici — peči. Za pečjo si pripovedujemo vesele in žalostne pravljice, katere mlajši bratci posebno radi poslušajo. Tako si krajšam čas ob dolgih zimskih večerih.

**Volnik Pavla, učenka III. razr.
v Podbrezju**

Dragi stric Matic! Moj najljubši zimski sport je smučanje. Letošnja zima je bila zelo žalostna za nas, smučarje. Smučam že drugo leto. Znam tudi že skakati. Včasih naredim tudi pošteno piko. Lepo Te pozdravlja

**Franci Bitenc, uč. II. razr. IV. odd.
št. Vid, p. Lukovica**

Dragi stric Matic! Skoraj se ne upam več zglasiti, ker sem že enkrat zletel v Tvoj požrešen koš. Pa vendar sem dobil pogum in Ti pošljem par vrstic. Dolge zimske večere si krajšam s čitanjem in z domino. Najbolj všeč mi je smučanje, če ravno večkrat nežno poljubljam beli sneg. V »Mlademu Jutru« me vse zanima posebno pa povesti, ki jih komaj pričakujem vsako nedeljo.

**Masten Danilo, uč. V. b razr. osnov. šole
Središče ob Dravi**

Ivan Albreht:

Med drevjem še golim

Med drevjem se golim si veter prepeva in solnce se skriva v poveseh megla, a kosovka vendar si v varnem zavetju pomalem natihoma gnezdo rahlja.

In breze in bresti, macesni, makieni iz dneva vdan kličejo vse bolj na glas: Hej, teta, hej, striček, nov plašč si ogrni, ko vigred pojoča k nam zopet gre v vas!

Nenadoma davi še k meni primuzal se solnčni je žarek, me lahko objel: Kaj je kaj novega? — Malo, prijatelj, edino to pesmico sem ti zapel.

**Berite Langerjevo povest
„PES II. ČETE“. Dobite jo
v Tiskovni zadrugi in vsaki
drugi knjigarni.**

Kako smo prišli do nalivnega peresa

Milijoni in milijoni ljudi uporabljajo danes nalivna peresa. Poslovni ljudje, trgovci in uradniki nosijo v svojih žepih namestu svinčnikov nalivna peresa in tudi mnogi dijaki in učenci jih uporabljajo.

Ali ste kdaj premišljevali o tem, kdaj in kako smo prišli do nalivnih peres? Niste? Nu, tedaj vam povemo.

Pred dve sto leti, morda je tega tudi kaj delj, se je napotil po svetu siromašen francoski redovnik, pater Kandid, da bi nabral milodarov za svoj samostan. S seboj je vzel stekleničico črnila in peresnik. Ko je tako hodil iz kraja v kraj, je prišel nekega večera v večji trg. Tom je povečerjal in legel h počitku. Ker je moral drugo jutro zgodaj vstati, je legel kar oblečen v posteljo. Ker je bil od dolge hoje utrujen, je pozabil, da ima v žepu stekleničico s črnilom. Ko se je zbudil je bil nemalo presenečen. Posteljina je bila vsa črna od črnila, in tudi njegovi redovniški obleki ni bilo prizanešeno. Ponoči se je bil namreč zamašek izmuznil iz stekleničice in črnilo se je bilo razlilo. Siromašnemu redovniku je bil ta dogodek zelo mučen.

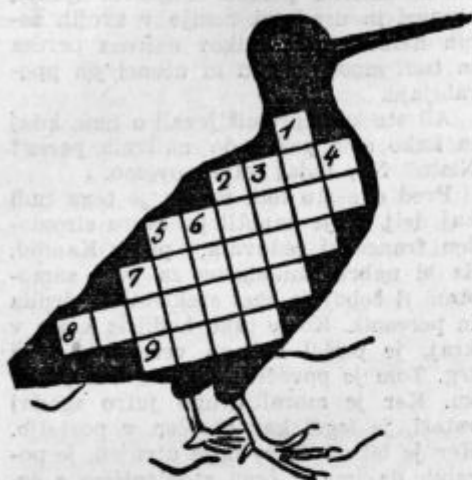
Ko se je po nekaj tednih vrnil v svoj samostan, je jel premišljevat, da bi napravil peresnik, ki bi sam dovajal črnilo v pero, in si s tem prihranil prenašanje stekleničice s črnilom. Lotil se je dela in napravil tenko cevko iz medenine. Na enem koncu cevi je napravil majceno odprtino, nad katero je z žico pritrdil navadno pero. Na drugem koncu cevke je napravil večjo odprtino, skozi katero je napolnil cevko s črnilom in jo zaprl z zamaškom. Zdaj je črnilo po kapljicah teklo na pero, in menih je lahko pisal, ne da bi moral namakati pero v stekleničico.

Brat Kandid je zelo ponosen na svoj izum — na prvo nalivno pero — in ga je dal patentirati, vendar je kmalu preklical patent in dal ljudem na voljo, da so si lahko po njegovem vzorcu delali najrazličnejša nalivna peresa. Dandanes imamo več tovarn, ki izdelujejo izključno nalivna peresa. Kupcu je izbira težka, zakaj nalivnih peres imamo že mnogo vrst, ena boljša, druga slabša, ta cenejša, ona dražja.

Na sejmih vidimo dostikrat steklena nalivna peresa, ki so prav podobna nalivnemu peresu brata Kandida in tudi zelo po ceni.

Križanka »Sloka«

Vodoravno: 2. pesek, 5. iglasto drevo, 7. spona, 8. palica, 9. posoda za cvetice.

Navpično: 1. zaliv v Dalmaciji, 2. potrjevalec dejstev, 3. žabica, 4. pritrdilnica, 5. zasedanje, 6. zimska nadloga, 7. vez.

Rešitev križanke »Slavec«

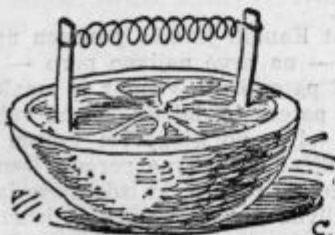
Vodoravno: 1. ti, 3. vir, 4. srp, 5. bob, 6. ara, 7. ura.

Navpično: 1. tip, 2. ir, 3. vrba, 4. Sora, 5. bar, 7. up.

Nekaj za spretne in bistre dečke

»Krivnostna limona

V jedilni shrambi si poiščimo pol limone. V prerezno ploskev zataknilimo košček bakrene in košček cinkove pločevine, tako da bosta stala drug drugemu

ravno nasproti. Oba koščka spojimo s kotancem iz bakrene žice. Zdaj denimo limono v umivalno skledo, tako da bo plavala na vodi, in jo zavrtimo okoli njene osi. Naj storimo to še tolikokrat, vselej se bo limona nazadnje tako postavila, da bo kazala bakrena žica natanko proti

severu in jugu. Limona je namreč postala galvanski element z zelo šibkim tokom, zato sta nastala pri njej magnetna tečaja, severni in južni. Močnejši severni tečaj zemlje priteza šibki južni tečaj limone, in to je vzrok, da se bo kotanec zmerom postavil v smer, ki kaže na sever in na jug.

Poizkusi v umivalni skledi — Riba z motorjem na olje

Izreži po risbi ribo iz tenke lepenke. Po sredi ribe izreži ozek žleb, ki se konča v okrogli, nepreveliki luknji. Izrezano

ribo napoji z oljem in jo položi na vodo v umivalni skledi. Zdaj kani prav previdno kapljico olja v luknjico, ki si jo napravil, in čudil se boš hitrosti, s katero bo riba takoj na to zdrčala po vodi. Ta pojav si je lahko razložiti: olje se izkuša razširiti na vse strani, pri tem pa zadeva ob robove svoje tesne ječe in tako poganja ribo naprej.

Listnica uredništva

Uganke in križanke iz zadnjih števil »Mladega Jutra« so pravilno rešili: Magušar Saša, učenec V. razr. v Ljubljani; Kocbek Dragica, učenka IV. razr. osn. šole v Mariboru; Jerše Marjan, dijak II. d. razr. drž. real. gimn. v Ljubljani; Inglič Bojan, dijak držav. real. gimn. v Ljubljani; Mirko Klanšček, uč. II. razr. mešč. š. v Celju

Dragi Jutrovčki!

Razdelitev nagrad in razpis novega natečaja objavimo v prihodnji številki dne 7. aprila.